

Kohtuasi C-128/21

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

26. veebruar 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Leedu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

17. veebruar 2021

Kaebuse esitajad:

Lietuvos notarų rūmai (Leedu notarite koda)

M. S.

S. Š.

D. V.

V. P.

J. P.

D. L.-B.

D. P.

R. O. I.

Vastustaja:

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (Leedu Vabariigi konkurentsinoškogu)

Põhikohtuasja ese

Kaebus Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (Leedu Vabariigi konkurentsinoõukogu, edaspidi „konkurentsinoõukogu“) 26. aprilli 2018. aasta otsuse (edaspidi „vaidlustatud otsus“) tühistamiseks osas, milles mainitud otsusega leiti, et Notarų rūmai (notarite koda) ja notarite koja juhatusse (edaspidi ka „juhatus“) kuuluvad notarid (edaspidi ühiselt „kaebuse esitajad“) on rikkunud Leedu Vabariigi konkurentsiseaduse (Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas) artikli 5 lõike 1 punktis 1 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 punktis a sätestatud nõudeid, kohustati neid rikkumist lõpetama ja määrati neile trahvid.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artikli 101 tõlgendamine.

Alus – ELTL artikli 267 kolmas lõik.

Eelotsuse küsimused

1. Kas ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et Leedu Vabariigi notarid on notarite koja kehtestatud ja käesolevas kohtuasjas kirjeldatud selgitustega seotud toiminguid tehes ELTL artikli 101 tähenduses ettevõtjad?
2. Kas ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et Leedu Vabariigi notarite koja kehtestatud ja käesolevas kohtuasjas kirjeldatud selgitused on ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses ettevõtjate ühenduse otsus?
3. Kui vastus teisele küsimusele on jaatav, siis kas kõnealuste selgituste eesmärk või tagajärg on siseturul konkurentsi takistamine, piiramine või kahjustamine ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses?
4. Kas ELTL artikli 101 lõike 1 võimaliku rikkumise üle otsustamisel tuleb käesolevas kohtuasjas kirjeldatud selgitusi hinnata kooskõlas kohtuotsuse Wouters punktis 97 märgitud kriteeriumitega?
5. Kui vastus neljandale küsimusele on jaatav, siis kas eesmärgid, millele kaebuse esitajad viitavad, s.t notarite tegevuse ühtlustamine, õigusliku lünga täitmine, tarbijate huvide kaitsmine, tarbijate võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtete tagamine ning notarite kaitsmine põhjendamatu tsiviilvastutuse eest, on kõnealuste selgituste hindamisel kooskõlas kohtuotsuse Wouters punktis 97 märgitud kriteeriumitega õiguspärased eesmärgid?
6. Kui vastus viiendale küsimusele on jaatav, siis kas nende selgitustega kehtestatud piiranguid tuleb käsitada piirangutena, mis on tingimata vajalikud selleks, et tagada õiguspäraste eesmärkide saavutamine?

7. Kas ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada viisil, mis võimaldab juhatusse kuuluvate notarite suhtes asuda seisukohale, et nad on kõnealust artiklit rikkunud ja neile võib määrata trahvi, kuna nad osalesid käesolevas kohtuasjas kirjeldatud selgituste vastuvõtmises, töötades samal ajal notaritena?

ELi õigusnormid ja Euroopa Liidu Kohtu viidatud kohtupraktika

Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELL“) artikli 4 lõige 3.

ELTL artikkel 101.

19. veebruari 2002. aasta kohtuotsus *Wouters jt*, C-309/99, EU:C:2002:98 (edaspidi „kohtuotsus *Wouters*“), punktid 46, 47, 57, 67-69 ja 97.

18. juuli 2013. aasta kohtuotsus *Consiglio nazionale dei geologi*, C-136/12, EU:C:2013:489 (edaspidi „kohtuotsus *Consiglio nazionale dei geologi*“), punktid 35, 36, 42, 53 ja 54.

18. juuli 2006. aasta kohtuotsus *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon*, C-519/04 P, EU:C:2006:492 (edaspidi „kohtuotsus *Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon*“), punkt 47.

23. novembri 2017. aasta kohtuotsus *CHEZ Elektro Bulgaria ja FrontEx International*, C-427/16 ja C-428/16, EU:C:2017:890 (edaspidi „kohtuotsus *CHEZ Elektro Bulgaria*“), punktid 42, 43 ja 46.

4. septembri 2014. aasta kohtuotsus *API jt*, C-184/13-C-187/13, C-194/13, C-195/13 ja C-208/13, EU:C:2014:2147, punktid 31 ja 41.

24. oktoobri 2002. aasta kohtuotsus *Aéroports de Paris vs. komisjon*, C-82/01 P, EU:C:2002:617 (edaspidi „kohtuotsus *Aéroports de Paris vs. komisjon*“), punkt 74.

1. juuli 2008. aasta kohtuotsus *MOTOE*, C-49/07, EU:C:2008:376 (edaspidi „kohtuotsus *MOTOE*“), punkt 25.

28. veebruari 2013. aasta kohtuotsus *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas vs. Autoridade da Concorrência*, C-1/12, EU:C:2013:127.

15. märtsi 2018. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Tšehhi Vabariik*, C-575/16, ei avaldata, EU:C:2018:186.

24. mai 2011. aasta kohtuotsus *komisjon vs. Belgia*, C-47/08, EU:C:2011:334.

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

Leedu Vabariigi konkurentsiseadus (Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas, edaspidi „konkurentsiseadus“; muudetud 12. jaanuari 2017. aasta seadusega nr XIII-193), artikli 5 lõike 1 punkt 1 ning artikli 3 lõiked 19 ja 22.

Leedu Vabariigi notariaadiseadus (Lietuvos Respublikos notariato įstatymas, edaspidi „notariaadiseadus“; muudetud 29. juuni 2017. aasta seadusega nr XIII-570), artikkel 2, artikli 6 lõige 1, artikli 6² lõiked 1 ja 6, artikkel 8, artikkel 9, artikli 10 punktid 4 ja 7, artikli 11 lõiked 2 ja 3, artikkel 12, artikkel 13, artikkel 16, artikli 19 lõiked 1 ja 2, artikkel 19¹, artikli 20¹ lõige 1, artikkel 21, artikkel 26, artikkel 28 ning artikkel 45.

Leedu Vabariigi justiitsministri 3. jaanuari 2008. aasta määrusega nr 1R-3 kinnitatud Leedu notarite koja põhikiri (Lietuvos notary rūmų statutas, edaspidi „põhikiri“), artikli 8 lõiked 6 ja 7, artikli 10 punkt 4, artikli 18 lõige 1, artikli 19 lõiked 1, 2, 4 ja 6, artikli 20 lõige 1, artikkel 23, artikkel 25, artikli 26 lõige 3 ning artikli 28 lõige 3.

Leedu Vabariigi justiitsministri 12. septembri 1996. aasta määrusega nr 57 kinnitatud notariaaltoimingute tegemise, tehingute ettevalmistamise, nõustamise ja tehniliste teenuste eest võetava notaritasu ajutiste määrade (Notary imamo atlyginimo už notarinių veiksmų atlikimą, sandorių projektų parengimą, konsultacijas ir technines paslaugas laikinieji dydžiai; edaspidi „ajutised tasumäärad“) punktid 1.7 ja 2.6 (muudetud 29. juuni 2012. aasta määrusega nr 1R-182) ning punktid 1.2, 1.6 ja 2.2 (muudetud 31. detsembri 2014. aasta määrusega nr 1R-386).

Asjaolude ja põhikohtuasja menetluse kokkuvõte

- 1 Notariaadiseaduse artikli 19 kohaselt võtab notar notariaaltoimingute, tehingute ettevalmistamise, nõustamise ja tehniliste teenuste eest tasu, mille määra kehtestab Leedu Vabariigi justiitsminister kokkuleppel Leedu Vabariigi rahandusministri ja notarite kojaga.
- 2 Justiitsministri 12. septembri 1996. aasta määrusega nr 57 kinnitatud ajutistes tasumäärades olid notariaaltoimingute tasud asjaolude asetleidmise ajal peamiselt määratud alam- ja ülemmäära vahemikena. Kõnealune õigusakt (käesolevas kohtuasjas kohalduvas redaktsioonis) sätestab tasud alljärgnevatel määrades:
 - kinnisasjale hüpoteegi seadmise tõestamise tasumäär on 0,2-0,3 protsenti asja väärtusest, kuid mitte vähem kui 50 Leedu litti (LTL) ega rohkem kui 500 litti (alates 1. jaanuarist 2015 vastavalt 0,2-0,3 protsenti asja väärtusest, kuid mitte vähem kui 14,48 eurot (EUR) ega rohkem kui 144,80 eurot) (punkt 1.7);

- pandi seadmise tõestamise tasumäär on 0,2-0,3 protsenti asja väärtusest, kuid mitte vähem kui 50 litti ega rohkem kui 500 litti (alates 1. jaanuarist 2015 vastavalt 0,2-0,3 protsenti asja väärtusest, kuid mitte vähem kui 14,48 eurot ega rohkem kui 144,81 eurot) (punkt 2.6);
 - servituudiõigust, kasutusvalduse õigust või hoonestusõigust või asja kasutuskokkulepet käsitleva lepingu tõestamise tasumäär on 28,26-86,89 eurot (punkt 1.6);
 - kinnisasja vahetuslepingu, sealhulgas kinnisasja vallasasja või muu tsiviilõiguste eseme vastu vahetamise lepingu tõestamise tasumäär on 0,4-0,5 protsenti suurema väärtusega vahetatud asja väärtusest, kuid mitte vähem kui 28,96 eurot ega rohkem kui 5792,40 eurot (punkt 1.2) ning vallasjade vahetuslepingu tõestamise tasumäär on 0,3-0,4 protsenti suurema väärtusega vahetatud asja või muu tsiviilõiguste eseme väärtusest, kuid mitte vähem kui 14,48 eurot (punkt 2.2).
- 3 30. augusti 2012. aasta otsusega nägi notarite koja juhatus ette, et juhul, kui tehinguosalised ei ole määranud hüpoteegi või pandiga koormatud asja väärtust, kuulub hüpoteegi või pandi seadmise tehingu eest tasumisele ajutiste tasumäärade punktides 1.7 ja 2.6 sätestatud maksimaalne notaritasu.
 - 4 23. aprilli 2015. aasta otsusega täpsustas notarite koja juhatus notaritasu arvutamise korda juhul, kui ühe lepinguga seatakse servituut mitmele kinnisasjale. Juhatus otsustas, et soovitatav on korrutada ajutiste tasumäärade punktis 1.6 sätestatud tasumäär servituudiga (servituutidega) koormatavate kinnisasjade arvuga.
 - 5 26. mai 2016. aasta otsusega kinnitas notarite koja juhatus, et kui ühe lepingu alusel vahetatakse mitme asja osi, võib notaritasu arvutada nii, et iga asjaomase tehinguga võõrandatud asja hinna alusel arvutatakse ajutiste tasumäärade punktis 1.2 sätestatud tasusummad, mis seejärel liidetakse.
 - 6 26. jaanuari 2017. aasta otsusega sätestas notarite koja juhatus, et juhul, kui ühe tehinguga seatakse hüpoteek mitmele kinnisasjale, arvutatakse ajutistes tasumäärades sätestatud notaritasu „iga hüpoteegiga koormatud kinnisasja väärtuse alusel ja seejärel saadud tasud liidetakse“.
 - 7 Notarite koja juhatus eespool nimetatud otsused (edaspidi ka „selgitused“) võeti vastu koosolekul osalenud juhatuseliikmete poolt ühehäälselt ja avaldati notarite koja siseveebis.
 - 8 Vaidlustatud otsuses märkis konkurentsinoukogu, et selgitustega olid kaebuse esitajad sätestanud notaritasude arvutamise korra, mille kohaselt nähti kõikideks juhtudeks ette suurim tasu, mida ajutiste tasumäärade järgi oli võimalik nõuda hüpoteegi-, vahetus- ja servituuditehingute eest juhul, kui tehinguga seatakse

hüpoteek mitmele asjale või võõrandatakse või koormatakse mitu asja; selle tulemusena kehtestati kaudselt summad, mida notarid peavad tasuna nõudma, ehkki enne kõnealuste selgituste vastuvõtmist võisid notarid konkreetsetel juhtudel määrata ka madalamaid tasusid. Samuti leidis konkurentsinoökogu, et kaebuse esitajad olid otseselt kehtestanud tasusumma – nimelt tasuvahemikust suurima määra –, mida notarid peavad nõudma hüpoteegi või pandi seadmise tõestamise eest juhul, kui osalised ei ole määranud hüpoteegi või pandiga koormatud asja väärtust.

- 9 Vaidlustatud otsuses järeldati, et selgituste vastuvõtmisega olid notarite koda, mis tegutses oma juhtorgani ehk juhatuse kaudu, ja notarid sõlminud konkurentsi piirava kokkuleppe, rikkudes seega konkurentsiseaduse artikli 5 lõike 1 punktis 1 ja ELTL artikli 101 lõike 1 punktis a sätestatud nõudeid. Konkurentsiseaduse artikli 3 lõike 19 kohaselt hõlmab kokkuleppe määratlus ka ühenduse otsuse mõistet. Vaidlustatud otsuses märgitakse, et notarite koda on majandusüksuste, täpsemalt notarite ühendus. Vaidlustatud otsuses leiti seega, et notarite koja selgitused on notarite koja juhatusse kuulunud kaheksa notari osalusel vastu võetud ühenduse otsus ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses.
- 10 Vaidlustatud otsuses määratles konkurentsinoökogu asjakohase turuna Leedu Vabariigi notariaaltoimingute turgu ning luges selgitused üheks rikkumiseks, mis kestis alates 30. augustist 2012 kuni vähemalt 16. novembrini 2017; samuti käsitas nõukogu kõnealuseid tegusid kokkuleppena, mille eesmärk on piirata kõikide notarite vahelist konkurentsi.
- 11 Kaebuse esitajad esitasid vaidlustatud otsuse peale kaebuse Vilniaus apygardos administracinis teismasele (Vilniuse regionaalne halduskohus). 19. veebruari 2019. aasta otsusega rahuldab see kohus kaebuse ja tühistas otsuse kaebuses vaidlustatud osas.
- 12 Oma apellatsioonkaebusega palub konkurentsinoökogu Lietuvos Vyriausiasis Administracinis Teismasel (Leedu kõrgeim halduskohus; edaspidi „eelotsusetaotluse esitanud kohus“) nimetatud kohtuotsus tühistada ja jätta kaebuse esitajate kaebus rahuldamata.

Põhikohtuasja poolte peamised väited

- 13 Käesolevas kohtuasjas väidavad kaebuse esitajad, et notarid on sisuliselt avalikku võimu teostavad ametiisikud ning avaliku võimu agendid või esindajad. Kaebuse esitajate sõnul konkureerivad notarid omavahel teenuste kvaliteedi, mitte hinnaga. Esimese astme kohtule esitatud kaebuses on märgitud, et tol ajal tegutses Leedus 262 notarit.
- 14 Kaebuse esitajate sõnul soovisid nad selgituste vastuvõtmisega täita notariaadiseaduse artikli 9 punktiga 5 notarite kojale pandud ülesannet, s.t ühtlustada notarite tegevust, ning põhikirja artikli 8 punktides 6 ja 7 viidatud notarite koja funktsioone, s.t teha notarite tegevuse kohta kokkuvõtteid ja esitada

järeldused notaritele (seega olid neil antud juhul seadusandlikud volitused). Kaebuse esitajad leiavad, et selgituste eesmärk oli ka õigusliku lünga täitmine, tarbijate huvide kaitsmine, tarbijate võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtete tagamine ning notarite kaitsmine põhjendamatu tsiviilvastutuse eest. Konkurentsinsõukogu läbi viidud uurimise ajal väitis notarite koda, et hüpoteegi eseme väärtus on nõrgemale poolele – s.t võlgnikule – oluline kriteerium hindamaks, millises ulatuses tema vara koormatakse; sellest tulenevalt oli notaritasu maksimumsumma kehtestamise eesmärk olukorras, kui hüpoteegi või pandi eseme väärtust ei ole määratud, ärgitada tehinguosalisi hüpoteegi või pandi eseme väärtust alati ära näitama ja tagada seeläbi osaliste huvide tasakaal.

- 15 Kaebuse esitajad juhvivad tähelepanu ka sellele, et notariaadiseaduse artikliga 19¹ on sätestatud tingimused, mida tuleb arvesse võtta notariaaltoimingute tasumäärade kehtestamisel. Pealegi oleks justiitsminister juhul, kui ta ei oleks vastuvõetud selgitustega nõustunud, võinud ajutisi tasumäärasid täiendada, sest ta oli selgitustest teadlik; kuid ta ei ole astunud notariaadiseaduse artiklis 11 sätestatud samme, s.t ta ei ole pöördunud kohtusse nõudega tühistada meetmed, mis ei ole kooskõlas õigusaktide nõuetega, ega algatanud ajutiste tasumäärade muutmist. Kaebuse esitajad väidavad, et ELTL käesolevas kohtuasjas ei kohaldu, kuna ELi liikmesriikidel ei ole notariaalteenuste ühisturgu.
- 16 Konkurentsinsõukogu kui vastustaja on seisukohal, et notarid on majandusüksused ja saavad hinnas konkureerida ajutiste tasumääradega kehtestatud piires ning et notarid saavad tasude küsimuses konkureerida ka juhul, kui ajutiste tasumääradega kehtestatud tasu on võimalik arvutada erinevatel viisidel. Vastutaja leiab, et hinna kindlaksmääramise kokkulepped on keelatud nii konkurentsiseaduse kui ka ELTLga; seetõttu ei ole kaebuse esitajatel õigust ühtlustada notarite tegevust seda keeldu rikkuvale moel. Konkurentsinsõukogu ei nõustu õiguslike lünkade olemasoluga. Vastustaja sõnul kuulub ELTL käesolevas asjas kohaldamisele, kuna kaebuse esitajate tegevus hõlmab kogu Leedu territooriumit, samuti juhib vastustaja tähelepanu sellele, et notaritasude määrad ei kehti mitte üksnes Leedu isikute, vaid ka teistest liikmesriikidest pärit isikute suhtes, kes kasutavad Leedus notari teenuseid.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et Euroopa Kohus on juba teinud otsuseid seoses notarite ülesannetega asutamisevabaduse kontekstis mõnes teises liikmesriigis, kuid ta ei ole veel otsustanud, kas sedalaadi ülesanded, mis on notaritele pandud Leedu Vabariigis ja mida käsitletakse käesolevas kohtuasjas, kujutavad endast majandustegevust ELTL artikli 101 lõike 1 mõistes ning kas käesolevas asjas küsimuse all olevas olukorras on notarid ettevõtjad ELTL artikli 101 tähenduses.
- 18 Kohus nendib täpsemalt, et ehkki Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt hõlmab konkurentsioiguse valdkonnas ettevõtja mõiste

majandustegevusega tegelevat mis tahes üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist, ning igasugune tegevus, mis seisneb kaupade või teenuste pakkumises teataval turul, on majandustegevus (kohtuotsus Wouters, punktid 46 ja 47 ning viidatud kohtupraktika), ei kohaldata asutamislepingu konkurentsieeskirju tegevuse suhtes, mis oma olemuselt, eeskirjadelt, millele ta allub, ja eesmärgilt ei kuulu majandustegevuse valdkonda või mis on seotud avaliku võimu teostamisega (kohtuotsus Wouters, punkt 57 ja kohtuotsus Consiglio nazionale dei geologi, punkt 42).

- 19 Kohtu viite kohaselt sedastas Euroopa Kohus kohtuotsuse Wouters punktides 67-69, et institutsionaalse autonoomia põhimõtte puhul tuleb eristada kahte lähenemisviisi. Esimesel juhul määratleb liikmesriik kutseühendusele normatiivpädevuse andmisel ära üldise huvi kriteeriumid ja peamised põhimõtted, millele organisatsiooni vastuvõetavad normid peavad vastama, ning samuti jätab endale viimasena otsustamise õiguse. Sellisel juhul säilitavad kutseühenduse poolt kehtestatud eeskirjad riikliku olemuse ning neile ei kohaldata asutamislepingu sätteid, mis puudutavad ettevõtjaid. Teisel juhul on kutseühenduse kehtestatud eeskirjad omistatavad üksnes talle. Samuti on Euroopa Kohus kohtuotsuse Wouters punktis 97 märkinud, et „iga ettevõtjatevaheline kokkulepe või ettevõtjate ühenduse iga otsus, mis piirab poolte või ühe poolte tegevusvabadust, ei kuulu tingimata asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamisalasse. Selle sätte kohaldamisel konkreetsele juhtumile tuleb kõigepealt arvestada üldist konteksti, milles ettevõtjate ühenduse otsus on tehtud või mõju avaldab, eelkõige selle eesmärgi, mis antud juhul on tingitud vajadusest kehtestada organisatsiooni, pädevust, kutsetegevust, järelevalvet ja vastutust puudutavaid eeskirju, mis annavad vajaliku tagatise asjaomaste isikute aususe ja pädevuse kohta õigusteenuste lõpptarbijatele ja hea õigusemõistmise tarbeks [...]. Seejärel tuleb analüüsida, kas sellest tulenev konkurentsi piirav mõju on nende eesmärkide järgimisel vältimatu.“
- 20 Eelkõige toob eelotsusetaotluse esitanud kohus välja Euroopa Kohtu praktika, milles on öeldud, et tuleb kontrollida, kas põhikohtuasjas vaidlusaluste normidega seatud piirangud piirduvad sellega, mis on vajalik õiguspäraste eesmärkide täitmise tagamiseks (kohtuotsus Meca-Medina ja Majcen vs. komisjon, punkt 47 ning kohtuotsus Consiglio nazionale dei geologi, punkt 54); et asjaolu, et üksus osade tegevuste puhul teostab avalikku võimu, ei takista iseenesest selle üksuse kvalifitseerimist ettevõtjaks ühenduse konkurentsioiguse tähenduses tema ülejäänud majandustegevuse osas (kohtuotsus Aéroports de Paris vs. komisjon, punkt 74); ning et tegevuse kvalifitseerimine avaliku võimu teostamiseks või majandustegevuseks peab toimuma üksuse iga tegevuse osas eraldi (kohtuotsus MOTOE, punkt 25).
- 21 Kõnealune kohus kahtleb, kas arvestades ELTL artiklit 101 (eraldi või koostoimes ELL artikli 4 lõikega 3), saab notarite kojale antud õigust „ühtlustada notarite tegevust“ tõlgendada või peaks seda tõlgendama nii, et see ühtlasi hõlmab õigust ühtsustada notaritele kehtivaid tasumäärasid ulatuses, milles notaritasud (või nende arvutamise viis) konkreetsete notariaaltoimingute eest ei ole määratud

- justiitsministri kinnitatud ajutiste tasumääradega. Samuti tõstatab kohus küsimuse, kas võib asuda seisukohale, et käesolevas kohtuasjas käsitletav olukord, kus notarite koda võtab vastu selgitused notaritasude suuruse või nende arvutamise viisi kohta niisugustel konkreetsetel juhtudel – mida justiitsministri kinnitatud ajutistes tasumäärades ei ole eraldi sätestatud –, on kooskõlas kohtuotsuse Wouters punktis 68 toodud kriteeriumiga, mille kohaselt „liikmesriik [...] jätab endale viimasena otsustamise õiguse“, või kohtuotsuses CHEZ Elektro Bulgaria punktis 46 sisalduva kriteeriumiga, mille kohaselt „riigil peab olema võimalus teostada tõhusat kontrolli ja lõplikku otsustusõigust“, kui justiitsministril on õigus ühe kuu jooksul pärast asjakohase otsuse kättesaamist esitada kohtule kaebus notarite koja seadusega vastuolus olla võiva otsuse tühistamiseks (notariaadiseaduse artikli 11 lõige 3) ning samuti täiendada ajutisi tasumäärasid, nähes ette, kuidas tuleks notaritasusid sedalaadi juhtudel arvutada.
- 22 Seetõttu ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus kindel, kas kohtuotsuse Wouters punktis 68 märgitud kriteeriumid on antud juhul täidetud või kas notarite koja kehtestatud selgitused on siiski omistatavad üksnes talle (kohtuotsus Wouters, punkt 69) ehk kas notarite koja poolt vastu võetud selgitusi tuleks käsitada kui ettevõtjate ühenduse otsust ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses.
- 23 Selgitustes sätestati konkreetne tasusumma, mida notarid nõuavad (esimeses selgituses), või tasude arvutamise viis (ülejäänud kolmes selgituses). Nagu juba mainitud, siis konkurentsinookogu leiab, et ajutistes tasumäärades sätestamata juhtudel peaks notarid ise otsustama nõutava notaritasu suuruse või selle arvutamise viisi. Seega tekib küsimus, kas ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et selle järgi on kõnealuste selgituste eesmärgiks või tagajärjeks takistada, piirata või kahjustada konkurentsi siseturu piires.
- 24 Kaebuse esitajad toovad välja mitu selgituste vastuvõtmise eesmärki, mis nende arvates õigustavad nende kehtestamist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 arvestades peaks käesolevas kohtuasjas kohaldama kohtuotsuse Wouters punktis 97 märgitud kriteeriumeid ning kas kaebuse esitajate nimetatud eesmärgid saab käsitada kohtuotsuse Wouters punktis 97 toodud õiguspäraste eesmärkidena.
- 25 Kui vastus viimasele küsimusele on jaatav, siis küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus veel, kas kohtuotsuse Wouters punktis 97 sisalduvate tingimuste valguses on selgitustega kehtestatud piirangud õiguspäraste eesmärkide saavutamise tagamiseks tingimata vajalikud.
- 26 Nagu öeldud, leiti vaidlustatud otsuses, et ELTL artikli 101 lõike 1 punkti a ja konkurentsiseaduse artikli 5 lõike 1 punkti 1 on rikkunud ka kaheksa notarit, kes kuulusid selgitused vastu võtnud notarite koja juhatusse. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et juhatusse kuuluvate notarite (ühenduse liikmed) puhul võib asuda seisukohale, et nad on rikkunud ELTL artiklit 101 ning neile võib määrata trahvi, kuna nad osalesid

selgituste vastuvõtmises ehk kas neid võib võtta vastutusele selle eest, et nad töötasid notarite koja juhatusse kuulumise ajal ka notaritena.

- 27 Eeltoodud kaalutlustest tulenevalt on vastused neile küsimustele olulise tähtsusega käesoleva kohtuasja läbivaatamisel, s.t selle otsustamisel, kas kaebuse esitajad on selgituste vastuvõtmisega rikkunud ELTL artikli 101 lõiget 1.

TÖÖDOKUMENT